

cialista párttal szövetségben álló parasztpárt a lengyel falu igazi pártja. Úgy a fasiszta nemzeti „demokratákkal”, mint a kormány táborával szemben győzött a lengyel földreform és a lengyel demokrácia falusi pártja, a három politikai csoport egyesüléséből kialakult parasztpárt.

Nemcsak a külföld demokratikus sajtója, a német sajtó is megállapítja, hogy a nemzeti egység táborának, az ozonnak nincs Lengyelországban népies alapja: „Egy esztendője nem titok — írja a „Frankfurter Zeitung” varsói tudósítója — hogy az ozon csütörtököt mondott.” Kwiatkowszky helyettes miniszterelnök, az ozon legnépszerűbb poli-

tikusa, választási beszédében hangsúlyozta, hogy az ozon nem törekszik egyparturalomra. Ereje népszerűtlensége ellenére abban áll, hogy a lengyel ellenzék megoszlott. A szocialistákból és a parasztokból álló demokratikus ellenzék mellett ott van a nemzeti demokraták fasiszta ízü csoportja. Az erők megosztásából húz hasznát a kormánytábor. A rendkívüli külpolitikai feszültség erősíti azonban a kormánytáborban azokat a tendenciákat, amelyek Lengyelország demokratizálódása felé mutatnak. Ezeknek a megvalósítását sürgős szükségé teszi a demokratikus ellenzék győzelme a közéleti választásokon.

Vándor Zoltán

A felsőházi tagok többsége a II. zsidójavaslat további módosítását kívánja

Nagyfontosságú tanácskozás volt szombaton a minisztertanács után Imrédy miniszterelnök és Keresztes-Fischer belügyminiszter között

A felsőház szombat délelőtti ülése során a felsőházi tagok többsége, akik gróf Károlyi Gyulát vallják vezetőjüknek, elhatározták, hogy jövő hét közepétől újra összejönnek és itt állapítják meg további magatartásukat az Imrédy-kormány

legközelebbi javaslataival, így elsősorban a II. zsidótörvényjavaslattal szemben. Azt már elhatározták ezek a felsőházi törvényhozók — akiknek számát 130—140-re becsülik —, hogy

a keresethalmozásról, illetve a

Osztatlan öröm a Felvidéken

arra a hírre, hogy a gyomor-, epe-, máj- és cukorbetegnek nem maradnak természetes gyógyszer nélkül, mert a nemrég felfedezett alföldi Mira gläubersós gyógyvíz ezen betegségek legkiválóbb kúravize. Orvosi előírás szerint 4—6

hetes kúra tartandó e pompás gyógyvízzel, mikor is reggelenként, égyomorra, melegen 1 pohárral kell fogyasztani. Vesélytelen, természetes fogyasztószer. ☉

férjes közalkalmazott nők elbocsáthatóságáról szóló törvény módosításához ragaszkodnak

és ezért ez a törvényjavaslat előreláthatóan visszakerül majd a képviselőházhoz, amelynek ilyenformán döntenie kell majd, hogy elfogadja-e a felsőház módosításait. De ugyanakkor a Károlyi Gyula köré csoportosult felsőházi tagok körében szombat délelőtt az volt a hangulat, hogy

a II. zsidótörvényjavaslatnak a képviselőház bizottságaiban az igazságügyminiszter részéről péntek délután bejelentett módosítását nem tartják kielégítőnek,

mert ezek a módosítások nem osztalják szét a javaslattal és annak gazdasági hatásával szemben táplált aggályait. Eppen elsősorban a zsidójavaslat ügyében való állásfoglalásuk lerögzítése lesz a főadata a jövő hét közepére tervezett összejövetelnek, amelyen előreláthatóan — épügy, mint a legutóbbi Károlyi Gyula-féle vacsorán — ismét a felsőházi tagok többsége vesz majd részt.

Általában arra számítanak, hogy

a képviselőház plénuma a II. zsidójavaslat vitáját február 15-én kezdi meg

és ez esetben március elején kerülne a javaslat a felsőház bizottságai elé, maga a felsőház pedig március

7-én kezdené tárgyalni a II. zsidójavaslatot. Hogy addigra hogyan alakul a politikai helyzet, az még sok más körülménytől is függ.

Szombaton délután minisztertanács volt. A minisztertanács után

Keresztes-Fischer belügyminiszter hosszas tárgyalást folytatott Imrédy miniszterelnökkel

és ezen a tanácskozáson — mint utóbbi híre terjedt — fontos politikai elhatározások érlelődtek meg. Az ellenzéki készülődés szempontjából viszont politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a beható megbeszélésnek, amely szombat délután gróf Bethlen István és Eckhardt Tibor, a független kisgazdapárt vezére között folyt.

— A vasárnapi munkaszünet az egri ügyvédi kamara területén. Az egri ügyvédi kamara közgyűlésén indítványt fogadtak el, amelyben az ügyvédi irodák teljes vasárnapi munkaszünetét javasolták. A vasárnapi munkaszünet április 1-én lép életbe.

— Magyar-sokáé iskola lesz Heregszántón. Bácsbodrog vármegye közigazgatási bizottsági ülésén bejelentették, hogy a heregszántói lakosság kérésére, a közoktatásügyi miniszter rendelkezésére megfelelően, egy olyan tagozat létesül, amelyben magyar-sokáé nyelvű egységes oktatási rendszer szerint történik az oktatás.

TAMASY Árpád meghalt, ezen a héten el is temették s az ő halálával, gondolom, mindenki eltávozott az élők sorából azok közül, akik a Przemyslben történtek — még inkább a nem történtek — miatt a felelősséget viselték.

A hadsereg főparancsnok főherceg és vezérkari főnöke, Conrad majdnem egyidőben haltak meg, rég eltávozott Boroevics Szevetojar is, akinek hadserege utánpótlás nélkül ürítette ki Przemysl élelmiszerraktárait, meghalt Kuzmanek Herman, a várparancsnok, s ime, csendes visszavonultságában meghalt ezen héten Tamásy Árpád is, aki a vár mozgóirtalékának, a 23. honvéd gyaloghadosztályának volt a parancsnoka.

Az csak természetes — és senki sem ütközhetik meg rajta —, hogy minden egyes ilyen haláleset alkalmából előtérbe lépnek a legendagyártók és háttérbe vonulnak a történetírók, az objektív szemlélők. Az idő, amikor a felelősség kérdését az ítélhetőzatal elhatározott, tárgyilagos és könyörtelen szándékával föl lehetne vetni, még nem érkezett el s ennek a generációnak az életében már nem is lehet rá számítani — de nem is kell. Az akták, amennyiben ilyenek vannak, nyugodtan porosodnak a hadilevéltárakban s az egyes magánfölgjegyzések, a különböző csapatparancsnokok emlékiratait, amennyiben szintén vannak ilyenek, csendesen nyugszanak az íróasztalokban s legfeljebb szűk baráti körök olvassgatják. A tér tehát szabad, a legendagyártás korlátlanul működhetik — eslelkszi is — és senkinek sem jut eszébe, hogy el-lentmondással éljen, még kevésbé, hogy megzavarja a gyász és a kegyelet ünnepélyességét.

De ha már e haláleset alkalmából megint olyan sokat írtak és beszéltek Przemyslről, nem lehet elmulasztani a szerény, és halk

HÉTKÖZBEN

bekapcsolódást. Szinte kötele-ség is.

A HÁBORÚ második hónapjának közepén, a szerencsétlenül végződött lembergi csata után, került vissza állomáshelyeire a przemysli garnizon. A vár akkor, három héttel az oroszoktól végrehajtott erőszakos megrohanás előtt, az abszolút fölkészületlenség állapotában volt. Majdnem úgy nézett ki a dolog, hogy egy megvert és kifáradt hadsereg egy megvert várba vonult vissza. A lélekerőnek, a helytállásnak és az áldozatkész kötelességtudásnak milyen emberfölötti teljesítménye volt mégis, hogy ez a hadsereg fényesen verte vissza a vérpezarló orosz támadást! Ami a vár fölkészületlenségét, a tüzeszközök nagy hiányát illeti — a négy ezredből álló 97. népfelkelő dandárnak például egyetlen géppuskája nem volt —, el lehet hinni az akkori, tárgyilagos szakértőknek, hogy ezt a várat a német egy hét alatt, egy magyar honvédhadsereg egy nap alatt valósággal legázolta volna.

El fog jönni az idő, amikor egy magyar történetíró, vagy egy magyar író megírja majd Przemyslt, egészen úgy, ahogy Tolsztoj írta meg egykor Szebasztropol ostromát és bukását. Ebben az írásban nem lesz szerepe a legendagyártás romantikus szárnyalásának és önmagát élvező hűledéseinek, mert a legszigorúbb, a legszárzább tárgyilagosság lesz maga a legenda s megérti majd belőle az utókor, hogy amint Szebasztropolnak az orosz, Przemyslnek egyedül és kizárólag maga a magyar nép volt a hőse. Hiszen olyan természetes — ne vegye senki rossznéven —, hogy

Przemysl-lel kapcsolatban már csak a megtisztult utókorhoz lehet beszélni; önérzetes ember nem vállalhatja a földadatot, hogy a lelki válság nagy lázaiban és letagadhatatlan alacsonyrendűségében vergődő jelenhez forduljon, amely nem érti meg, mert nem is tudja...

Az a szellem, az a nagyság s a panaszatlan, néma szenvedésben megnyilatkozó hősiesség, amely Przemyslt az utolsó föltényig s az utolsó falat kenyéren túl is még hetekig tartotta, külön-külön és együttvéve a magyar nép nagy és tiszta jelleme volt. Ezt a jellemet néhányan megértették a csapatparancsnokok közül (Ferenc József király olyan hadparancsai hódolt előtte, amilyent nem kapott a monarchia egyetlen hadserege sem), a kötelességtudás és az áldozatkész gyönyörű erényét is megértették, talán tisztelték és csodálták is — és sohasem követ-ték el azt a hibát, hogy visszaéljenek vele. Kímélték az életet, kímélték a vért, a háborút komor és tragikus szerencsétlenségnek tartották — és nem virtusnak, nem színjátéknak... mint némelyek, akik már csak a történelem ítélő-széke előtt tudnak majd felelni.

Miért volt szükség az utolsó ki-törésre?

Ki erőszakolta, ki felelős érte? Ez a kérdés, úgy-ahogy, fölmerült már az egykorú lapokban és a hazai közvéleményben is. Válasz akkor nem érkezett rá; a kérdés megmaradt kérdésnek — és marad továbbra is... A magyar nép, amely ott volt Przemyslben, természetesen nem kérdezt, katona volt, tette a kötelességét. Azon a szörnyű és felejtethetetlen éjszakán kivonult, jobban mondva: kiéhezve és betegen kívánszorgott az előtéri

állásokba, megtámadta a jól táplált, jól fölfogyszer-zett, erős ellenséget — és összeomlott. De ment, de támadott, mert azt mondták neki —: hazamegyünk!

Ebből a nagy és szép áltatásból: tizenötezer főnyi veszteség lett, halottakban, sebesültekben és eltűntekben; ebből a hazamenésből: Szibéria és Turkesztán lett, hadifogság, esztendőig tartó kutya-sors!

Nagy gesztus volt, de nagyon drága volt. Ki felelős érte?

LEVELEKET kapok mostanában és a levélíróknak — engedelmükkel — ezen az úton üzenem, hogy nem tudok válaszolni a kérdésekre. Különösen a gyöngyösi, a gyulai, a kassai és királyhelmei levélíróknak üzenem, hogy fogalmam sincs róla, milyen állapotban van az úgynevezett przemysli érem ügye és az a legmagasabb egykori ígéret, hogy ez az érem egyenértékű lesz a másodosztályú ezüst vitézségi éremmel.

Amennyiben a levélírók valamelyike — az új nomenklatura szerint — izraelita vallású zsidó volna, őszintén meg kell mondanom, hogy tegyen le minden reményről. A „társadalmi és gazdasági egyensúly”, majd utóbb a „terfoglalás” visszacsorítása nem azért készült, hogy jelentősebb kivételekkel vagy holmi elismerésekkel csökkentsék a vadállományt, amely a hajtásba került.

Úgy nézzék a kérdést, ahogy nézni kell! Remények és illúziók nélkül.

A mór, jobban mondva, a Móric megtette kötelességét, a Móric mehet... Vessenek egy pillantást a középeurópai társadalom lelki térképre és vegyék tudomásul azt is: a kutya sem vakkant majd utánuk.

Várnai Dániel